

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

תוכן

- א. שתא קמייתא מיזדהר איניש בשטריה תרתי ותלת מיזדהר טפי לא מיזדהר 2
- ב. מהאה שלא בפניו ... דאמר ליה חברך חברא אית ליה וחברא דחברך חברא אית ליה 3
- ג. שלש שנים שאמרו הוא שאכלן רצופות..... 3
- ד. ומודי רב הונא באתרי דמוברי באני ... דאמר ליה הדא ארעא בכוליה באנא לא מצינא לינטר ואי נמי בהכי ניהא לי דעבדא טפי..... 4
- ה. חזקת הבתים ... מאן מסהיד אבתים שיבבי שיבבי מידע ידעי ביממא ובליליא..... 4
- ו. דאתו בי תרי ואמרי אנן אנרינן מיניה ודרינן ביה תלת שנין ביממא ובליליא ... נוגעין בעדותן הן ... אמרינן להו זילו הבו ליה אנר ביתא להאי ... כגון דנקיטי אנר ביתא ואמרי למאן ליתביה..... 4
- ז. ואי טעין ואמר ליתו תרי סהדי לאסהודי ליה דדר ביה תלת שני ביממא ובליליא טענתיה טענה..... 6
- ח. ומודי מר זוטרא ברוכלין המחזירין בעיירות דאע"ג דלא טען טענינן ליה אנן 8
- ט. בהנותא דמחוזא דליממא עבידא לליליא לא עבידא..... 8
- י. זבון ... בהדי הדדי מר אישתמש בה ראשונה שלישית וחמישית ומר אישתמש בה שניה רביעית וששית ... כי היכי דלדידכו לא הוי חזקה לעלמא נמי לא הוי חזקה ... כתוב עיטרא קלא אית ליה..... 9
- יא. אכלה כולה חוץ מבית רובע קנה כולה חוץ מבית רובע..... 10
- יב. צונמא ... יקנה ... הכא נמי ... באוקומי בה חיותא ומשטחא בה פירי..... 10
- יג. ההוא דאמר ליה לחבריה מאי בעית בהאי ביתא אמר ליה מינך זבינתיה ואכלית שני חזקה א"ל אנא בשכוני נוואי הואי ... זיל ברור אכילתך..... 11

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

דף כט.

א. שתא קמייתא מיזדהר איניש בשטריה תרתי ותלת מיזדהר טפי לא מיזדהר

כיצד היא החזקה¹, שישתמש בה ויהנה ממנה ג' שנים רצופים מיום ליום כל דבר כפי הנאתו ותשמישו, אז הוא שלו ואין יכולין שוב לערער עליו אפילו אבד שטר², שכיון שהחזק בה ג' שנים ולא מיחה בו שום אדם לא נזהר עוד בשטרו, ונאמן לומר מכרתו לי או נתתו לי ואבד שטרי³, ואז טענת התובע גם כן טענה גרועה היא⁴, דאמרינן שהוא שתק כל כך זמן מפני שידע שיש עליו שטר, ועכשיו נודע לו שלא נזהר זה עוד בשטרו לכך בא ותובעו.

¹ שו"ע ונו"כ קמ ז

² כתוב בתשובת מיימון סוף ספר נשים סי' ה', וחזקת ג' שנים אינה מועלת רק נגד המערער כשטוען קרקע זו שלי היא, אבל אם בע"ח של המוכר או אשה בכתובתה באים לגבות מלוקה, אף שיש להלוקח חזקה ג' שנים, אין הלוקח יכול לטעון למה לא מחיתם בי, ויכולים הבע"ח או האשה לומר סברנו שנמצא בני חורין לגבות מהם. סמ"ע [סק"ו]. ולפ"ז צריך לזהר בשטר קנין סודר שנכתב בו אשה והדרר בעלה, כדי שלא תוכל האשה לגבות כתובתה ממנה. סמ"ע שם ו נתיח"מ ח

³ כתב בספר שער משפט [סק"ד], יש להסתפק היכא שהודה המחזיק שלא נטל שטר כלל אי מהימנינן ליה במיגו דאי בעי אמר אבדתי שטרי, או דילמא כיון דטעמא דחזקה ג' שנים דער תלתא שני מזדהר איניש בשטריה דכל הקונה קרקע נוטל שטר, וא"כ כיון שזה מודה שלא היה לו שטר הוי כמיגו במקום עדים וצ"ע, עכ"ל

⁴ לבוש שם ועיי' קצוה"ח שם ב שהקשה ואכתי צריך טעמא נהי דזה לאו ריעותא במה דלית ליה שמרא ומשום דטפי לא מזדהר, אבל סוף סוף אין לו ראיה והיכי מוציאין ממרא קמא בלא ראיה. והביא מחידושי הרמב"ן בפרק חזקת הבתים (מב, א ד"ה הא דתניא) דטעמא דחזקה לאו משום אזדהורי דידיה בלחוד אלא כיון דהאי שתק רגלים לדבר, אלא שתוך שלש אמרינן ליה למחזיק אחוי שטרך ולאחר שלש כיון דלא מזדהר ביה טפי איתרע ליה האי טענה ואמרינן לא לחנם שתק, וקמן נמי לאו בר אזדהורי טפי הוא, עכ"ל ע"ש. ומבואר מדבריו דעיקר טעמא דחזקה משום דשתק רגלים לדבר דמסתמא מכרו לו, אלא דתוך שלש איתרע משום דאמרינן ליה אחוי שטרך, ולבתר שלש דלאו ריעותא הוא משום דטפי לא מזדהר אמרינן חזקה מדשתק ודאי מכרו לו, וכ"כ בספר תורת חיים ר"פ חזקת (כפ, א ד"ה תרתי) ע"ש. וכתב לענ"ד עיקר חזקה דשלש שנים אינו אלא תקנת חכמים משום תיקון העולם דלא רגילי להזהר בשטר טפי משלש, דסובר המחזיק כיון דיושב בתוכו משך שלש שנים ואין עורר עירעור, שוב לא יתעורר עוד עירעור ולא מזדהר טפי, וימשך מזה פסידא דלקוחות, לכן ראו חכמים לתקן שיהיה נאמן בחזקת שלש שנים, והמערער שהאמת אתו יעשה מחאה תוך שלש ואחר המחאה גם המחזיק יזדהר בשטרו, ואם אינו מוחה תוך שלש יפסיד המערער

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטלי 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ג. מחאה שלא בפניו ... דאמר ליה חברך חברא אית ליה

וחברא דחברך חברא אית ליה

כבר התבאר, דטעמא דחזקה⁵ הוא ג"כ משום שטענת התובע הוי טענה גרועה הואיל ושתק כל כך זמן, לפיכך אמרו שמחאה מבטלת החזקה שהרי לא שתק, כלומר שאם מיחה המערער בתוך השלש שנים אפילו שלא בפני המחזיק, ואפילו הוא במדינה אחרת אם שיירות מצויינות ביניהם בטלה החזקה⁶, שעל ידי השיירות יודע למחזיק והיה לו לזהר בשטרו, ובלבד שתהיה המחאה בפני עדים.

ודי בפני שנים⁷ ואפילו זקנים או חולים אף על פי שאינם יכולין לילך ולהודיע הדבר למחזיק, קי"ל חברא חברא אית ליה, כלומר שהם יאמרו לאחרים ואחרים לאחרים עד שיגיע הדבר למחזיק וידע לזהר בשטרו, ואם לא נזהר איהו דאפסיד אנפשיה.

ג. שלש שנים שאמרו הוא שאכלן רצופות

ג' שנים⁸ שאמרנו צריכין להיות רצופין זו אחר זו אבל מפוזרות לא, לפיכך הרי שהחזיק בשדה זורעה שנה וחוביר כלומר שהניחה שממה שנה, אפילו עשה כן כמה שנים לא הוי חזקה, שכיון שמצאה שהיתה בור לא חשש למחות.

גם בתים שהם לדירה⁹ צריך להביא עדים שדר בו או השכירו ג' שנים רצופות, כמו שיבואר להלן בעזה"ת.

⁵ שו"ע ונו"כ קמ"א

⁶ אם לא היה להמחזיק עדים שהחזיק ג"ש רק שהמערער מודה וטוען שלא חשש למחות עיין בתומים סימן קמ"ה דנאמן במינו דלהד"מ שהי' כופר שלא הוחזק ג"ש יעו"ש והדין עמו ונכון לדינא. חכמת שלמה שם

⁷ לאפוקי ממאן דאמר בגמרא להלו למ. דבעינן ג', דאין גילוי מילתא בפחות מג'

⁸ שו"ע ונו"כ קמ"ב

⁹ שו"ע ונו"כ קמ"ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

**ד. ומודי רב הונא באתרי דמוברי באגי ... דאמר ליה חדא
ארעא בכוליה באגא לא מצינא לינטר ואי נמי בהכי ניהא
לי דעבדא טפי**

אם היה דרך¹⁰ בני המקום לזרוע שנה ולהוביר שנה ולזרוע שנה וכן לעולם ועשה כן גם הוא, הרי זו חזקה בה' שנים, שיאכל ראשונה שלישית וחמישית אף על פי ששני החזקה היו מפוזרים, שיכול לומר לא הוברתי אותה אלא כדי שלא תכחיש ותעשה הרבה בשנת הזריעה.

ואפילו אם ידוע שהיא טובה ואינה צריכה להוביר, אם השדות שסביבה מובירים יש לו טענה¹¹. וי"א¹² שאפילו אם השדות סביה זרועים יש לו טענה.

**ה. חזקת הבתים ... מאן מסהיד אבתים שיכבי שיכבי מידע
ידעי ביממא ובליליא**

בתים שהם לדירה¹³ צריך להביא עדים שדר בו או השכירו ג' שנים רצופות, ומשהביא עדים שדר בו או השכירו ג' שנים רצופות הוי חזקה, אף על פי שלא העידו בפירוש על דירת ימים ולילות אין צריך הדיין לחקור עדותן אם מעידין גם על הלילות, אלא מסתמא מעידין גם על הלילות.

**ו. דאתו בי תרי ואמרי אנן אגרינן מיניה ודריןן ביה תלת
שנין ביממא ובליליא ... נוגעין בעדותן הן ... אמרינן**

¹⁰ שו"ע ונו"כ קמא ג

¹¹ שיכול לומר חד ארעא בכולי באגא לא מצינא מינטר דכשכולם זורעים שוכרין כולן שומר אחד לבוש וכן דעת הטור

¹² בטור (סעיף ג) משמע דאם השדה טובה שא"צ להובירה וגם אנשי בקעה בסביבות השדה היו זורעין אז לא הוי חזקה, ועיין בתומים (סק"א) שהעלה דיפה עשה המחבר שהשמיט דעת הטור, דיכול לומר מ"מ אף שהיא משובחת אם תנוח תהיה משובחת ביותר ואין לטובה גבול. וכן נראה מדברי הרי"ף (ב"ב יד ב) והרא"ש (שם פ"ג ס"ב) דהשמיטו הך תירוץ בנמרא (שם כ"א) חדא שדה בכל באגי לא מצי למינטר, רק הביאו תירוץ בתרא דהכי ניהא לי דעבדי טפי, ואדרבא צ"ע על הטור דפוסק דלא כדעת אביו ז"ל, ע"ש. תומים ד

¹³ שו"ע ונו"כ קמ ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

להו זילו תבו ליה אגר ביתא להאי ... כגון דנקיטי אגר

ביתא ואמרי למאן ליתביה

השוכר בית¹⁴ או שדה מחבירו, ובאו מערערין על הבית או השדה, אם השוכר לוקח השכירות בידו ואומר כל מי שיתקיים קרקע זו בידו יטול השכירות הרי זה מעיד למשכיר, כגון לומר שדרו בה ימים ולילות. ואף על פי שעדיין לא נהנה המחזיק מפירות זה הבית, כיון שדרו בו מכחו היינו הנאת פירותיו, ואפילו אם השאילו להם בחנם, אך אינם נאמנים לומר השאיל לנו ובכך לקיים חזקתו¹⁵.

ואם כבר נתן השכירות למשכיר אינו מעיד לו דנוגע בעדות הוא, שהרי אם תצא הקרקע למערער הייב לשלם השכירות פעם אחרת¹⁶.

ואם לוקח המשכיר השכירות בפנינו ומחזירו לשוכר כדי שיתנהו למי שיזכה בדין, הרי זה מעיד לו, שאז אינו נוגע. ויש מי שחולק¹⁷ והעיקר כדעה ראשונה¹⁸.

במה דברים אמורים שהשוכר עודנו דר בבית או שיצא ממנו ויש עדים שדר בו, אבל אם אין עדים שדר בו, ובא והעיד אני דרתי בבית זה בכח זה המשכיר ג' שנים שני חזקה ונתתי לו השכירות, נאמן בכל ענין במגו דאי בעי הוה שתק.

¹⁴ שו"ע ונו"כ לו יב וקמ ט

¹⁵ חשובין נוגעים בדבר דאם יצא הבית מיד מחזיק זה יצטרכו לשלם שכירות להמערער. סמ"ע שם יא
¹⁶ ואף על גב שאם תצא הקרקע בדיון ליד המערער ויתחייב לשלם לו השכירות פעם אחרת, יכול הוא לחזור ולתבוע המשכיר הראשון שיחזיר לו שכירותו שהשכירו לו בית שאינו שלו, מכל מקום לא ניהא ליה למיקם בדינא ודייני, לפיכך נוגע הוא ואינו מעיד. לבוש וסמ"ע שם כו וש"ך יג. ועיין נתיב"מ ביאורים [סקי"א] דכשהבית לא עביד לאגורי, א"נ כשלא היה המערער או שלוחו בכאן להשתדל להשכירו דהוי כלא עביד למיגר, דלא הוי נוגעים.

¹⁷ אכתי נוגעין בעדותן הן, לפי שקודם לכן היה השוכר מתיירא שמא יפסיד שכרו, ועכשיו שזה מחזיר לו שכרו מצילו לגמרי מן ההפסד, ואיכא למיחש שמתוך שהוא מתבייש מזה שעושה עמו לפנים משורת הדין יעזור לו

¹⁸ שבס"י לו לא הזכיר המחבר מי שחולק וכן פסק הב"ח כאן ובס"י קב"א סעי' י"ב ע' בתשו' ר"ש כהן ס"ג סי' פ"ה. עיין ש"ך וסמ"ע שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ז. ואי טעין ואמר ליתו תרי סהדי לאסהודי ליה דדר ביה תלת שני ביממא ובלי לריא טענתיה טענה

אם יטעון המערער ברי אני יודע¹⁹ שלא דר בו בלילות, אז צריך המחזיק להביא עדים שיעידו בפירוש גם על הלילות, ומספיקה עדות השכנים שיעידו בו שלא הרגישו בו שיצא בלילות אלא כפי ניהוג העולם ראינוהו נכנס בו בערב ויצא בבקר. י"א²⁰ שאפילו לא טען המערער אלא שמא²¹ לא דר בה ביום ובלילה, כיון שהייתי שם כמה פעמים בלילות ולא מצאתיו ושמא הוא מפני שלא דר בה כלל בלילות ולכך לא מצאתיו, צריך המחזיק להביא עדים שדר בו ביום ובלילה²².

ואם יוסיף המערער לטעון עוד יודע אני²³ שיצא ממנו בלילות אחר שישנו השכנים, י"א²⁴ שאינה חזקה כי לא יוכל להביא עדים על זה להכחיש המערער, אלא א"כ יביא

¹⁹ דעת הרשב"ם שאפילו טוען המערער הייתי שם כמה פעמים ולא מצאתיו לא טענינן ליה דמ"מ הוי טענת שמא דיכול להיות דבאותן פעמי' יצא לעסקיו עד שיטעון המערער אני יודע שלא דר בו בלילות דהיינו הייתי שם בכל הלילות ולא מצאתיו או ראיתיו יוצא משם אחר שישנו השכנים. ש"ך ז

²⁰ דעת הרמב"ם [פ"ב טו"ג ה"ב]

²¹ אולם סתם טענת שמא אינה טענה ואנן לא טענינן ליה דהא טעמא דלא הוי חזקה במפורות בע"כ הוא משום דמצי המערער לומר כשבאתי שם מצאתי ביתי ריקן ולכך לא מחיתי וכמו שפ"י רשב"ם גבי באתרא דמוברי באני וא"כ מה יטעון בשמא הא ה"ל לבא שם ולראות אם דר בו וע"ק אם איתא דטענ' שמא מהני א"כ אפילו בלא רוכלים אמאי לא טענינן ליה הא בכל מקום צריכים הב"ד לדרוש ולחקור העדים יפה שלא נוציא על פיהן שלא כדון כי שמא אינם יודעים על הלילות. ש"ך שם ז

²² ואף על פי שהמחזיק יכול לטעון שלכך לא מצאני כי יצאתי פעמים לעסקי מ"מ כיון שהמערער טוען שהוא בא כמה פעמים לביתו ולא מצאו צריך המחזיק לברר שדר בו בלילות דאל"כ יוכל המערער לטעון שבשביל כך לא מחיתי. פי' הש"ך ז שם בדעת הרמב"ם ונקט כדעה זו בעיקר.

²³ ולי נראה דאם המערער טוען ברי לא הוי חזקה דכבר כתבתי דפי' הרמב"ם עיקר בש"ם אפי' בשמא וכן הסכים ה' המ' והרמב"ן בחדושי' ועוד דבטוען ברי ה"ל ר"ח יחיד דכבר הסכימו ריב"ם ורבינו יונה והר"ן ונ"י והרשב"ם וכן דעת ראב"ן וכן הוא בתשו' רשב"א שהביא ב"י שכן קבל ושכן עיקר וכ"כ בהגהת מ"י שריב"ם וריצב"א דחו פי' ר"ח ור"ת וגם באביאסף דחה פי' ר"ת וכן נראה שם דעת הגה' מ"י וכן עיקר ואולי גם הרב בהגהה לא כ' שכן ראוי להורות אלא אמקומות ב"ה וכה"ג דבהם נ"ל דגם הרמב"ם ורשב"ם וסייעתו מודים. ש"ך שם יא

²⁴ דעת המחבר שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

עדים שיאמרו שכרנו ממנו הבית ודרנו בו ימים ולילות²⁵. וי"א²⁶ שאף אם יטעון המערער שראהו שלא דר בו בכל יום או לילה, כל שהעידו השכנים שדר בו כמנהג שרגילים השכנים לידע, אף על פי שלפעמים יצאו השכנים לעסקיהם מהעיר ולא ידעו אם נשאר המחזיק בבית בעוד שלא היו בעיר, אלא מעידין שכשיצאו מן העיר הניחוהו בבית וכשבאו מצאו אותו דר בו, הוי חזקה,

ולדעה זו אמר המחזיק לעדים סתם²⁷ העידו לי שדרתי בו ג' שנים בחזקת ימים ולילות, אף על פי שאינם יודעים שדר בו כל הימים וכל הלילות אלא שראהו שדר בו מקצת ימים ומקצת לילות טענתו טענה, ואם יעידו כן מספיק עדותן וחזקתו חזקה, ואפילו יטעון המערער ברי לי שלא דר בו בלילות אין שומעין לו עד שיביא ראיה,

וכן אם היו הדריים בו רוכלין המחזירין בעיירות²⁸, אף על פי שיצאו לפעמים מן הבית ולא דרו בו ג' שנים רצופים, הואיל והיה שלשה שנים בחזקתן הוי חזקה אף על פי שהיו מחזירין ימים רבים ולא לנו בבית, והוא הדין לשאר מחזיק שיצא לפעמים מן הבית אחר עסקיו ומיד כשבא היה חוזר לבית מיקרי חזקה בשלשה שנים.

וכן מקומות בית הכנסת אם מעידים העדים שישב עליהם כל עת שנכנס לבית הכנסת, אף על פי שלפעמים שינה מקומו מחמת אבילות או לא נכנס לבית הכנסת הוי חזקה, הואיל ועשה בה כמנהג העולם. וכתב הרמ"א שכן ראוי להורות, אף על פי שיש חולקין.

מקומות בבית הכנסת היכא שנהגו שכל אחד כותב שמו עליו, אין לך קלא גדול מזה והוי כשטר, וכל מי ששמו כתוב עליו הוי שלו ואין למערער עליו כלום.

דף כט:

²⁵ ושם ברמב"ם (המובא בציונים אות י"א) כתב עוד, דאפילו אם באו עדים ואמרו לנו השכירו ואנו דרנו בו ביום ובלילה, ומען המערער ואמר יבואו עדים ויעידו שדרו בו ביום ובלילה, צריכין אלו השוכרים להביא ראיה שדרו בה תמיד, שזה הדבר תלוי בהן ואינו תלוי בטענת המחזיק כדי שיעידו לו, עכ"ל. ופירש המגיד משנה דבריו דמירי אפילו אם עדיין השכירות בידן, שכיון שזה הדבר תלוי בשוכרין עצמן חשובין כנוגעין. אבל מסיק המגיד משנה שם וכתב דהראב"ד [בהשגות] וגם אחרים חולקין עליו בזה ושכן נראה לו. ונראה דמש"ה השמיטו ג"כ המחבר. סמ"ע ח

²⁶ רמ"א כדעת רבינו תם [ב"ב כט ע"א] והרא"ש [שם פ"ג ס"ב]

²⁷ עיין סמ"ע י וש"ך שם י

²⁸ אף שלא העידו מעצמן שלדעתן דר בו ג' שנים וגם המחזיק אינו טוען ומשיב להמערער כן, אנו טענינן עבורו ואמרין דמש"ה לא טענו שדר בו בחזקה כו', משום דסברי דלא יועילו נגד טענת המערער כיון שדרו בביתם על המעט, ואנו טענינן עבורם, כי השכנים הרוכלין המה עדיפי מעדים דעלמא כיון שבימים שהיו אז בביתם ראו להמחזיק נכנס ויוצא בביתו תמיד. סמ"ע שם י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ח. ומודי מר זוטרא ברוכלין המחזירין בעיירות דאע"ג דלא

טען טענינן ליה אנן

אם היה המערער²⁹ רוכל המחזיר בעיירות ואינו רגיל להיות תמיד בביתו, ויכול להיות שמשום שאינו קבוע בעירו החזיק זה בביתו, וכל פעם שבא לעירו יצא המחזיק ולכך לא ידע ולא מחה בו לפיכך תקנו לו חכמים שאפילו לא טען ברי לי שלא היה דר בו ימים ולילות אנן טענינן ליה, וכן ביתומים או שלא בפניו³⁰.

אולם אם יש עדות השכנים אין טוענים לא שמע יצא אחר שישנו השכנים שדבר שאינו שכיה הוא³¹.

ואם היה המחזיק או העדים השוכרים רוכלים המחזירים בעיירות³² י"א שאף על פי שלא טען המערער טענינן ליה אנן, ואומרים למחזיק הבא עדים שהחזקת בו ביום ובלילה ג' שנים, שכיון שהמחזיק הוא רוכל מסתמא לא דר בה יומם ולילה דאמרינן הא דלא טען המערער כן משום דאף שלא מצא אותו דר בביתו תלה הדבר שיעא לעסקיו להיותו רוכל, לכך טענינן ליה ואין חזקתו חזקה, ויש חולקים³³ שאין טוענים לו אם אינו טוען.

ט. בחנותא דמחזוא דליממא עבידא לליליא לא עבידא

חנויות של תגרים³⁴ וכיוצא בהם שאין דרין בהן אלא ביום, י"א³⁵ כיון שדר בהו ג' שנים ביום הוי חזקה, דדירתם ביום חשוב לדידהו כדירת יום ולילה

²⁹ שו"ע ונו"כ שם

³⁰ נתיבות המשפט חידושים שם ט

³¹ נתיבה"מ שם

³² שו"ע ונו"כ שם כדעת הרשב"ם, ועיין סמ"ע ט

³³ רמ"א שם

³⁴ שו"ע ונו"כ שם יד

³⁵ דעת המחבר שם כרמב"ם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

בבתים שכן הוא דרך דירתם וי"א³⁶ שצריך שהחזיק בהן ששה שנים ביום³⁷. ויש מחלקים³⁸ שאם היתה כבר חנות, מספיק חזקת ג' שנים. אבל אם היה כבר בית, והוא עשה ממנה חנות, צריך שיחזיק בה ששה שנים ביום. מכיון דאם לא עשה ממנו חנות היו דרים בו יום ולילה, נמצא דנעשה לדור גם בלילה לכך צריך להשלים הלילות³⁹. וכתב הרמ"א בסברא זו נראה לי להורות.

י. זבון ... בהדי הדדי מר אישתמש בה ראשונה שלישית

וחמישית ומר אישתמש בה שניה רביעית וששית ... כי

היני דלדידנו לא הוי חזקה לעלמא נמי לא הוי חזקה ...

כתוב עיטרא קלא אית ליה

שותפים⁴⁰ שהחזיקו בקרקע ואכלו הפירות בסירוגין, כגון שאחד אכל שנה א' ג' ה', והשני ב' ד' ו'. אין זו חזקה⁴¹, אא"כ טוענים שלקחה בשותפות מהמערער ושטר היה לנו ממנו ואיבדנו אותו, והסכימו ביניהם שיאכלו הפירות בסירוגין, ועשינו⁴² בינינו שטר שותפות ואותו שטר שותפות הוא בידם לפני ב"ד לעת עתה, שאז כל אחד כשאוכל פירות ה"ז כאילו שניהם אוכלים.

³⁶ טור בשם הרא"ש והראב"ד בהשגתו והמגיד פ"ב מטוען והרשב"א וכו"כ התוס'

³⁷ ולא דמי לבית רוכלין או שאר סוחרים דקי"ל דאף דיוצאין מביתם בשנה פעמים הרבה ושוהין טובא אפ"ה א"צ להשלים ביטולם ובג' שנים סגי כמו שהתבאר, דשם אין זמן בטילתם ידוע ואין קבע לביטולם פעמים רב ופעמים מעט, ואם לא יודמן לו עסק לא יצא, משא"כ הנויות דזמן בטילתם דכל לילה ידוע, כ"כ הטור בשם הרא"ש [ב"ב פ"ג ס' ב'] בסעיף ט"ו. וא"ת הלא גם במקומות דבית הכנסת זמן בטילתם דכל לילה לפחות הוא ידוע כמו בחנות ואפ"ה א"צ להשלים וכמ"ש הטור והרמ"א בשם הרא"ש בסעיף ח'. י"ל דשאני מקומות דבית הכנסת דאין שייך בו תשמיש אחר כי אם לישוב עליהן בעת בואו להתפלל, לכך מחשב הישיבה עליהן ג' שנים בעת התפילה כאילו דר בבית כל משך ג' שנים, דא"צ אלא אכילת פירות ג' שנים כל אחד לפי ענינו כמ"ש בריש סימן קמ"א, משא"כ חנות דשם חדר בית עליו כי ראוי לדור בו יומם ולילה, מש"ה ס"ל דצריך להשלים. סמ"ע כ

³⁸ מרדכי פרק חזקת

³⁹ סמ"ע כא

⁴⁰ שו"ע ונו"כ קמד א

⁴¹ שיאמר המערער לא הששתי למחות כיון שלא החזיקו כראוי אחד לבדו ג' שנים.

⁴² סמ"ע שם א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

וכן הדין אם טוענים שלקחנה מفلוני ועשה להם המוכר שטר מכר, ואותו שטר מאותו פלוני המוכר הוא בידם עתה לפני בית דין, אלא שאינו מבורר אם אותו פלוני קנאה מהמערער ואם בתורת גזילה בא לידו ומכרוה להן קלא אית ליה דשותפין נינהו וכשעברו ג' שנים עלתה להם חזקה⁴³.

יא. אכלה כולה חוץ מבית רובע קנה כולה חוץ מבית רובע

אכלה כולה חוץ מבית רובע⁴⁴, כלומר חלקת קרקע שזורעים בה רובע קב החזיק בכולה חוץ מאותו בית רובע שלא נהנה בו, אפילו היה חלמיש כלומר סלע בתוך השדה הואיל ולא נשתמש בו כראוי, ובית רובע הוא דבר חשוב ולא בטל אנב קרקע לפיכך לא הוי לו בו חזקה, אבל אם היה פחות מבית רובע אינו חשוב ובטל אנב קרקע.

יב. צונמא ... יקנה ... הנא נמי ... באוקומי בה חיותא

ומשטחא בה פירי

קרקע קשה שאינה בת זריעה⁴⁵, וגם לא שייך בה חזקה בגדר ופרץ, יש אומרים שאם שטח בה פירות או העמיד שם בהמות⁴⁶ ה"ז חזקה לקנות בה השדה.

וכן לענין חזקת ג' שנים⁴⁷ רקע קשה שאינה בת זריעה כגון שהיא סלעית וכדומה⁴⁸, צריך ליהנות בו בדבר הראוי לו כגון שישטח בו פירות או יעמיד

⁴³ כיון דאותו פלוני מכר להן בשטר יש לו קול והו"ל להמערער למחות, מיהו צריך שיהא ידוע שדר בו אותו פלוני יום א'.

⁴⁴ שו"ע ונו"ב קמא יד

⁴⁵ שו"ע ונו"ב קצב ח

⁴⁶ כתב רעק"א בשם שו"ת מהרי"ט דדוקא בזה דלא חזי לנעילה ונידור, אבל בבית ושדה לא קנה בהכי, והרמ"א בסעיף טז הביא דעת הראב"ד שאינו קונה באלו, כל שאינו מועיל לקרקע, וסיים הרמ"א דהכי מסתברא. ומעמו של הראב"ד שלא אמרו אכילת פירות הוי חזקה אלא לענין הוכחה שקנה, שלאחר ג' שנים מהני לאוקמי בחזקתו, אבל לא לקנות בהם, ואף על פי דלא שייך בהם חזקה אחרת, מ"מ יכול לקנות בכסף ובשטר.

⁴⁷ שו"ע ונו"ב קמא יב

⁴⁸ היינו דוקא במקום שאינו ראוי לדבר אחר, אבל במקום הראוי לזרוע ולנטוע ולאכול הפירות, כבר פסק המחבר בריש סימן זה דבאכלו מיניה ג' מיני תבואות הוי חזקה אף דלא בלו הג' שנים, סמ"ע שם ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

בו בהמה וכיוצא בזה, ואם לא נהנה בו בכל אותם הג' שנים בדבר הראוי לו, לא החזיק, שלא חשש זה למחות.

יג. ההוא דאמר ליה לחבריה מאי בעית בהאי ביתא אמר ליה מינך זבינתיה ואכלית שני חזקה א"ל אנא בשכוני גוזאי הואי ... זיל ברור אנילתך

יש אומרים⁴⁹ שאם ידוע שהמערער היה דר בחדר הפנימי מן הבית והיה משתמש עמו בבית החיצון⁵⁰, וטוען שהיה דרכו עובר דרך הבית החיצון ליכנס ולצאת מן הפנימי ולכך לא מיחה במחזיק בבית החיצון, שטוען דרת בו ברשותי ולכך לא מחיתי⁵¹, אף על פי שיש לחדר הפנימי עוד דרך לצד אחר ולא ידעין אם עבר אותו הדרך או לא, אפילו הכי טענתו טענה, וצריך המחזיק להביא ראיה שלא עבר דרך הבית החיצון, ויש אומרים⁵² שזה לא מבטל החזקה אלא אם כן טען המערער כשרציתי הייתי משתמש בכל בית החיצון והוצרכת לידחות מפני, ולא נשתמשת אתה בבית החיצון אלא בשלא הייתי צריך לו.

אם החזיק שלש שנים⁵³ הוו חזקה אפילו החזיק שלא בפני המערער והוא במדינה אחרת, אם שיירות מצויות ממקום שהחזיק בו למקום שהמערער בו⁵⁴, אבל אם הוא שעת מלחמה והדרכים משובשות בין זה לזה יכול לומר לא ידעתי ולא הוי חזקה.

⁴⁹ רמ"א קמ"ד כדעת הטור והרא"ש, והמחבר השמיט דין זה משום דרשב"ם [ב"ב כ"ט ע"ב ד"ה אנא] והרא"ש [שם פ"ג סי' ד' ה'] למדוהו מעובדא דאיתא שם בפרק חזקת הבתים [סוף דף כ"ט] ההוא דא"ל לחבריה מאי בעית בהאי ארעא, א"ל מינך זבינתיה ואכלתיה שני חזקה, א"ל אנא בשכונא גוזאי (הוית) (הואי) כו', והרי"ף [מ"ו ע"א מדפי הרי"ף] והרמב"ם [פמ"ו מטוען ה"י] פירשוהו דשכונא גוזאי בענין אחר. סמ"ע שם יח

⁵⁰ כדעת הרשב"ם אבל מלשון הרא"ש [שם] והג"י [שם ט"ו ע"א מדפי הרי"ף] מוכח שפירשו לדברי [הרשב"ם] הנ"ל שבהעברת דרך עליו הוא השימוש עמו בבית, וכן הוא מדברי הטור [סעיף י"ז] ומור"ם בד"מ ע"ש

⁵¹ סמ"ע שם יט

⁵² רמ"א מנמקי ומרדכי

⁵³ שו"ע ונו"כ קמ"א

⁵⁴ דכיון דשיירות מצויות לא יוכל לטעון לא ידעתי שהחזיק בשלי, דודאי ידע שזה מחזיק בקרקעו והיה לו למחות שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

הביא המערער⁵⁵ עדים שזו השדה שלו, וזה שבתוכה טוען ממך לקחתיה ואכלתי שני החזקה, טען המערער ואמר היאך תטעון שלקחת ממני הרי בתאריך הקניה לא הייתי במדינה זו⁵⁶, מצריכין לזה שבתוכה להביא ראיה שזה הפלוני המערער היה עמו במדינה בזמן שהוא שטוען שמכר לו, אפילו יום אחד, כדי שיהא אפשר שימכור, ואם לא הביא מסלקין אותו.

ויש מי שאומר⁵⁷ דוקא כשמוכר היושב בקרקע את היום או הזמן המשוער⁵⁸ שמכר לו, אז בקל יוכל להביא ראיה שהיה פה בו ביום, אבל אם אינו מזכיר היום אין צריך להביא ראיה שהיה כאן ביום שקנאה, שאינו נזכר על היום וקשה לו להביא ראיה על זה, ואפילו אם יאמר המערער אמור באיזה יום קנית אותו⁵⁹, אין מוקיין אותו לכך, דמילתא דלא רמיא עליה דאיניש הוא.

ויש אומרים⁶⁰ דדוקא אם בעת הקנין היה בשעת חירום צריך להביא ראיה⁶¹, שמפני שהוא שעת חירום ואין השיירות מצויות אם יבא אחד משם הוא דבר תמוה לבריות וזוכרין אותו ובקל יכול להביא ראיה⁶², אבל שלא בשעת חירום שהשיירות מצויות, אף על גב דאומר לו קניתי ממך ביום פלוני אינו צריך להביא ראיה שיכל לומר ביום אחר הייתי עמך דהא שיירות מצויות, או מילי מסרת לי ע"י שליח שמעשה בכל יום שאדם מוכר נכסיו ע"י שליח בהרשאתו, ונאמן אפילו אמר ממך זבנתי ולא ע"י שליח⁶³.

⁵⁵ שו"ע ונו"כ קמו יא

⁵⁶ כך הוא פירושו הרי"ף [פ"ו ע"א מדפי הרי"ף] והרמב"ם [פ"טו מטוען ה"י] בסוגיא

⁵⁷ עיין סמ"ע כד ובתומים שם

⁵⁸ נראה דהיום לאו דוקא קאמר דה"ה אם מזכיר הזמן כגון בחודש פלוני או בימי הקיץ, צריך להביא ראיה שהיה באותו זמן פעם אחת במדינה, ואם אינו מזכיר הזמן אלא אומר קניתי קודם ג' שנים ולא ידעתי באיזה זמן, דאין מכריחין אותו להגיד הזמן, אא"כ הזכירו מעצמו דאז צריך להביא ראיה. סמ"ע כה שיאמר המערער לא הששתי למחות כיון שלא החזיקו כראוי אחד לבדו ג' שנים,

⁵⁹ דלא מיבעיא דלא טענינן ליה אנן, אלא אפילו אם טוען המערער עצמו אין שומעין לו בזה

⁶⁰ שו"ע ונו"כ שם יב

⁶¹ אבל אה"כ במשך ג' שנים היו השיירות מצויות, דאל"כ פשיטא דלא הוה חזקה דיכול לומר לא ידעתי שהחזיק בנכסי כל הג' שנים, כמ"ש לעיל בריש סימן קמ"ג, וגם לא שייך מהאדא כל שאין השיירות מצויות. סמ"ע שם כז

⁶² היינו שמברר בעדים שלא היה בזמן זה סמוך ליום המכירה במדינה, דלא שכיח שיבוא בזמן ההוא כיון שהוא שעת חירום, ולכך לא מהני מינו, דלא מהני מינו במקום דלא שכיח כמ"ש הסמ"ע בס"ק כ"ח כשאומר שבא ומכר, אבל בדליכא עדים כלל, ודאי דאין נאמן לומר שלא היה במדינה, כמו שאין נאמן לומר לא מכרתי לך, כיון שיש לו חזקה ג' שנים והוא לא מיחה. נתיב"ט טו

⁶³ סמ"ע כה מהטור

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

